

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI

FACULTATEA DE ISTORIE

OPȚIUNI ISTORIOGRAFICE

Serie nouă

Numărul 2 / 2025

EDITURA UNIVERSITĂȚII „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI

2025

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

Lucrețiu Mihailescu-Bîrliba, Laurențiu Rădvan, Mircea-Cristian Ghenghea, Adrian Vițalaru, Felix-Adrian Tencariu (Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), Mihail Băț (Facultatea de Istorie și Filosofie, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău)

COMITETUL DE REDACȚIE

Maria-Cristina Ciobanu (redactor șef), Rebeca Cefalan, Adina Amărieuței, Mălina Libiț, Andrei Archiudean, Bogdan-Ștefan Novac, Vlad Lungu (Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași)

Adresa (materiale trimise pentru publicare sau altă corespondență): Facultatea de Istorie, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza”, B-dul Carol I, Nr.11, 700506 - Iași, România.

Telefon: +40 758 550 922 (Comitetul de Redacție); +40 (232) 201056 (Secretariatul Facultății de Istorie)

Website: <https://optiuni-istoriografice.ro/>

E-mail: optiuni.istoriografice.is@gmail.com

Responsabilitatea pentru conținutul materialelor publicate revine exclusiv autorilor.

Tehnoredactor: Florentina Crucerescu

Redactor: dr. Marius-Nicușor Grigore

ISSN 1582 – 2842

CUPRINS / SUMMARY

ARTICOLE

Focul în preistorie: de la supraviețuire la inovație tehnologică / Fire in Prehistory: from Survival to Technological Innovation Adina AMĂRIUȚEI	7
Pigmenți și culoare în preistorie: de la primele picturi rupestre la cultura Cucuteni / Pigments and Color in Prehistory: from the Earliest Cave Paintings to the Cucuteni Culture Analisa FOCA	31
Metode de analiză și evoluția abordărilor în studiul ceramicii arheologice / Methods of Analysis and the Evolution of Approaches in Archaeological Pottery Studies Elena-Camelia PINTILIE	63
A Review of Interpretative Approaches Regarding Ashmounds Features From Noua Cultures / O analiză a abordărilor interpretative privind așezările de tip cenușar Vlad VOINICIUC	89
The Mobility of the Administrative Personnel in the Roman Empire: A Perspective on the Career of <i>Publius Aelius Hammonius</i> / Mobilitatea personalului administrativ in imperiul roman: o perspectiva asupra carierei lui <i>Publius Aelius Hammonius</i> Valeria PÎNTEA	107
Implicarea femeilor peregrine în viața religioasă a cetății Tomis / Involvement of <i>Peregrinae</i> Women in the Religious Life of Tomis Daria BABII	117
Considerații privitoare la identificarea satelor lui Oană Ureacli din ținutul Putnei / Considerations Regarding the Identification of Oană Ureacli's Villages in the District of Putna Alecsandru VOICU	125
Comunitate și societate. O scurtă monografie a comunei Baru din județul Hunedoara (sec. XIX-XXI) / Community and Society: a Short Monograph of the Commune of Baru, Hunedoara County (19th–21st Centuries) Denis-Sorin CĂLUȘER	133

Legea învățământului primar din 1924 și aplicarea ei reflectată în unele documente oficiale / The Law on Primary Education From 1924 and its Application Reflected in Some Official Documents

Mihai-Daniel BOTEZATU.....151

Ascensiunea nazismului reflectată în paginile ziarului „Adevărul” (1930-1933) / The Rise of Nazism Reflected in the Pages of the Newspaper „Adevărul” (1930-1933)

Dumitrița ILINCĂI 165

PREZENTĂRI DE CARTE

Mary BEARD, *Laughter in Ancient Rome. On Joking, Tickling, and Cracking Up*, University of California Press, Oakland, 2024, 319 p.

Xenia CHIFEAC..... 183

Valerie HANSEN, *Anul 1000. Exploratori, negustori și începutul globalizării*, trad. Matei Ciurică, București, Corint, 2023, 383 p.

Teodor-Răzvan MOISE 191

Kees BOTERBLOEM, *The Dirty Secret of Early Modern Capitalism. The Global Reach of the Dutch Arms Trade, Warfare and Mercenaries in the Seventeenth Century*, Routledge, New York, 2020, 244 p.

Andrei-Robert VASILACHE 197

Constanța VINTILĂ, Giulia CALVI, Mária PAKUCS-WILLCOCKS, Nicoleta ROMAN, Michał Wasiucionek, *Lux, modă și alte bagatele politicești în Europa de Sud-Est, în secolele XVI-XIX*, Humanitas, București, 2021, 431 p.

Andrei BORDEIANU..... 206

Martyn RADY, *Habsburgii. Ambiția de a stăpâni lumea*, traducere din limba engleză de Lia Decei, prefață de Matei Cazacu, Corint Istorie, București, 2023, 592 p.

Cristiana MURARIU 215

ARTICOLE

CONSIDERAȚII PRIVITOARE LA IDENTIFICAREA SATELOR LUI OANĂ UREACLI DIN ȚINUTUL PUTNEI

CONSIDERATIONS REGARDING THE IDENTIFICATION OF OANĂ UREACLI'S VILLAGES IN THE DISTRICT OF PUTNA

Alecsandru VOICU*

Cuvinte cheie: document, Ion Ureche, Putna, Melchisedec Ștefănescu, Vrancea
Keywords: document, Ion Ureche, Putna, Melchisedec Ștefănescu, Vrancea

Rezumat: Scopul acestui studiu este de a relua o problematică mai veche a istoriografiei românești, tratată de editorii de documente, încă de la descoperirea sa. Astfel, în paginile ce urmează îmi propun să reiau întreaga discuție referitoare la stăpânirile lui Ion Ureche din ținutul Putnei, pe baza unui document datat 1445, august 8, semnalat de către Melchisedec Ștefănescu. Încă de la publicarea sa mai multe dubii au planat asupra lui, dar, până acum, cu excepția lui Aurel Sava, nu au mai fost istorici care să respingă autenticitatea sa. Voi relua, în cele ce urmează, o parte din argumentele ce îi resping originalitatea. De asemenea, voi aduce noi considerații care au ca scop final clasarea acestui izvor ca unul falsificat.

Abstract: The purpose of this study is to revisit an older issue in Romanian historiography, which has been addressed by document editors since its discovery. Thus, in the following pages, I propose to revisit the entire discussion regarding Ion Ureche's control in the Putna region, based on a document dated August 8, 1445, reported by Melchisedec Ștefănescu. Since its publication, several doubts have been raised about it, but so far, with the exception of Aurel Sava, no historians have rejected its authenticity. I will revisit some of the arguments that reject its originality. I will also bring new considerations that ultimately aim to classify this source as a falsified one.

---

* Masterand, Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași,
email: alecsandruo3voicu@gmail.com

Primele atestări documentare ale satelor de pe valea Putnei încep în 1423¹. Treptat, pe parcursul secolului al XV-lea aceste mențiuni cresc din punct de vedere numeric, ajungând la un număr considerabil spre sfârșitul veacului. Un asemenea privilegiu domnesc i-a fost acordat, în 1445, de către Ștefan al II-lea, lui Oană Ureacle, mare boier al țării². Problemele ivite în încercarea de localizare a așezărilor, precum și alte controverse ce au pus sub semnul întrebării autenticitatea actului ce le garanta, m-au determinat să reiau problematica istoriografică a stăpânirilor familiei Ureche în ținutul Putnei.

În cele ce urmează, îmi propun să ofer o nouă perspectivă asupra autenticității documentului ce confirmă stăpânirile panului Ureche, descoperit de către Episcopul Romanului, Melchisedec Ștefănescu, la finele veacului al XIX-lea. Deși pe marginea privilegiului au fost inițiate numeroase discuții ce aveau ca scop stabilirea autenticității sale, integrarea sa în marile corpusuri ale istoriei medievale românești, *Documente privind istoria României*, respectiv *Documenta Romaniae Historica*, a determinat consacrarea ca original în mediul științific.

Metodologia de bază a fost una comparativă, în care am căutat să identific toate variantele edite ale uricului, în vederea stabilirii neconcordanțelor dintre variantele sale, dublată de o analiză cantitativă a stăpânirilor în zona fostului ținut medieval al Putnei, aspect ce a rezultat în consolidarea inadvertențelor pe care acest regăsite. De asemenea, am avut în calcul o abordare regresivă, prin interogarea mențiunilor târzii ale documentului.

Voi prezenta, în rândurile de mai jos, o istorie a descoperirii înscrisului, precum și editările sale ulterioare, în variantele cuprinse în colecții. Ulterior, voi exprima reticențele care m-au împins spre contestarea validității documentului, urmate de considerațiile personale referitoare la momentul falsificării actului.

---

¹ *Documenta Romaniae Historica* (se va cita în continuare *DRH*), seria A Moldova, I, volum întocmit de Constantin Cihodaru, Ioan Caproșu, Leon Șimanschi, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1975, p. 77-79, nr. 53.

² La acea vreme, vornic cf. Dumitru Velciu, *Grigore Ureche*, editura Minerva, București, 1979, p. 12-13. A se vedea, de asemenea, și studiul lui Mihai Costăchescu, *Despre neamul de boieri moldoveni Ureche*, în „Cercetări Istorice”, an IV, nr. 1, 1928. p. 37-47.

Uricul a fost descoperit în august 1883 de Melchisedec Ștefănescu și publicat pentru prima dată în volumul *Notițe istorice și arheologice*³. Actul i-a fost adus episcopului, în momentul în care se afla la mănăstirea Soveja, ctitoria lui Matei Basarab, de către un preot din zonă. Documentul menționa întărirea satelor: „la Putna, anume: unde a fost pan Stan Hațăban, unde a fost casa lui Radul, și Andriaș, mai sus și la rediul lui Andriaș Căliman”⁴. Melchisedec a fost de părere că înscrisul reprezintă o întărire a localităților din zonă, Andreiașu, Reghiu și Căliman și o confirmare a stăpânirii Moldovei asupra ținutului Putnei: „Prin urmare este inexactă afirmarea, că «înainte de 1475 Muntenia stăpânea toată latura occidentală a Moldovei până la Bacău»”⁵.

Prin această concluzie, Melchisedec Ștefănescu se alătură amplei dezbateri istoriografică referitoare la hotarul dintre Moldova și Țara Românească, declanșată de lucrarea lui Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Istoria critică a românilor*. În această sinteză, filologul susținea că până în timpul domniei lui Ștefan cel Mare Țara Românească și-a întins stăpânirea până la Bacău, argument bazat pe privilegiul comercial din 1408, emis de către Alexandru cel Bun, în care se menționa vama de margine de la Bacău⁶.

Următoarea sa editare, și implicit critică, a fost realizată de către avocatul Aurel Sava, în 1929, în primul volum al corpusului *Documente putnene*. Pornind de la o mențiune de secol XIX a actului, acesta a afirmat că: „Avem tot cuvântul de a pune la îndoială faptul că acest uric din 6953 ar fi referitor la Vrancea”⁷. Argumentele sale se bazează pe imposibilitatea localizării satelor menționate, unele dintre ele aflându-se fie pe valea Putnei, fie pe valea Milcovului, precum și pe absența oricăror altor mențiuni în perioada de după emitere a înscrisului care să confirme stăpânirea familiei Ureche în zonă. Considerațiile finale exprimate de Sava sunt că documentul este un fals, folosit în secolul XIX în cadrul unui

---

³ Melchisedec Ștefănescu, *Notițe istorice și arheologice*, București, 1885, p. 97-98.

⁴ DRH, A, I, p. 362-362, nr. 256.

⁵ Melchisedec Ștefănescu, *op. cit.*, p. 97.

⁶ B. P. Hasdeu, *Istoria critică a românilor. Pământul Țării-Românești*, București, 1875, p. 3-10.

⁷ *Documente putnene*, I, editor Aurel Sava, Focșani, 1929, p. 2.

proces dintre neamul Bouroșesc și mănăstirea Mera, provocat de o dispută ce viza hotarul braniștii mănăstirii⁸.

Trei ani mai târziu, în colecția *Documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, Mihai Costăchescu a admis că există dificultăți în ceea ce privește localizarea precisă. De asemenea, istoricul a remarcat că mențiunile târzii, de secol XIX, ale uricului, prezintă mari diferențe, care fac să nu concorde cu originalul redat de Melchisedec. Cu toate acestea, el nu a respins calitatea de fals, propunând aceeași interpretare ca episcopul de Roman⁹.

Prin integrarea sa în marile colecții ale izvoarelor medievale românești, actul nu a mai făcut obiectul unei critici. Alexandru Gonța, editorul indicelui de locuri al seriei *Documente privind Istoria României*, a propus spre identificare Căliman de pe râul Putna, aflat în zona actualii comune Vidra¹⁰. Pe de altă parte, în primul volum din seria *Documenta Romaniae Historica*, s-au înaintat ca localizare satele Andreiașu și Reghiu, mergând pe linia interpretărilor amintite mai sus.

Toate aceste identificări bazate exclusiv pe apropierea toponimică sunt problematice din mai multe motive. Prima dificultate privește așezarea localităților Andreiașu (de Sus și de Jos) și Reghiu. Acestea sunt situate într-o zonă caracterizată de râpe adânci și prăpăstioase, cu văi înguste, unde alunecările de teren și inundațiile sunt frecvente. Acest mediu neprielnic a determinat apariția târzie în zonă a așezărilor, primul atestat documentar fiind Sârbii, la 1500¹¹, în zona joasă, de câmpie.

Cealaltă localizare propusă, satul Căliman, este, de asemenea, improbabilă. Așezarea a putut fi identificată cu vadul de la Putna, întărit în 1423 lui Ion Batin¹², loc pe care s-a dezvoltat ulterior o altă așezare

---

⁸ *Ibidem*, p. 2-3.

⁹ *Documentele moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, II, editor Mihai Costăchescu Iași, 1932, p. 226-230. Acesta mai aduce în discuție și o poiană, numită Hărțăgeasca, „care se trage de pe Stan Hărțăgan din Vrancea”, menționată într-un document 1688.

¹⁰ Alexandru Gonța, *Documente privind istoria României* (se va cita în continuare *DIR*). *Veacurile XIV-XVI. A. Moldova (1384-1625). Indicele numelor de locuri*, București, Editura Academiei Române, 1990, p. 51.

¹¹ *DRH*, A, III, volum întocmit de Constantin Cihodaru, Ioan Caproșu și Nicolae Ciocan, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1980, p. 452, nr. 251. Identificat în vatra orașului Focșani.

¹² *DRH*, A, I, p. 77-79, nr. 53.

rurală. Acesta a fost vândut de către Ion Batin, nepotul lui Batin, lui Micul Măcău: „din dreptul lui uric, din uricul bunicului său, Batin, și din privilegiul ce a avut el de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, jumătate de sat, anume Călimăneștii, pe Putna, la Vad, partea de sus”¹³. Lipsa oricărei mențiuni, fie a unei vânzări, moșteniri, confiscări, precum și absența urmelor toponimice a neamului Urecheștilor anulează, în opinia mea, valoarea interpretărilor oferite.

O posibilă localizare ar fi satul Urechești, pe Trotuș, în fața Adjudului, întărit comisului Ilea Huru în 1472, împreună cu Cătina, pe Putna¹⁴. Ipoteza este susținută de Octav-George Lecca¹⁵ și Maria Magdalena Szekely¹⁶. Domnia Sa susține că această stăpânire ar reprezenta una din dovezile înrudirii familiilor Ureche și Huru¹⁷. Deși această ipoteză este plauzibilă, nu cred că cele două așezări, cea din 1445 și cea din 1472, pot fi puse în legătură. Sunt de părere că Urecheștii de la 1472 ar reprezenta o altă stăpânire a familiei Ureche, a căror acte de stăpânire originale s-au pierdut ori nu au fost încă identificate.

Subliniez, de asemenea, diferențele în editare, care se observă cel mai bine la numele panului Hățăban, așa cum apare în originalul editat la finele secolului al XIX-lea. Melchisedec îi redă numele ca Hațăban¹⁸. În volumul al nouălea din colecția *Uricariul*, publicat în 1887, Theodor Codrescu folosește aceeași variantă de Hațăban¹⁹. Pe de altă parte, Mihai Costăchescu propune, pe baza unor mențiuni târzii, varianta Hărtăgan²⁰, în timp ce editorii colecției *Documenta*

---

¹³ DRH, A, III, p. 387-389, nr. 218.

¹⁴ DRH, A, II, volum întocmit de Leon Șimanschi, Georgeta Ignat și Dumitru Agache, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1976, p. 270-272, nr. 183.

¹⁵ Octav-George Lecca, *Familii Boerești-Române. Istoric și genealogie (după izvoare autentice)*, București, 1899, p. 479-480.

¹⁶ Maria Magdalena Székely, *Sfetcii lui Petru Rareș: studiu prosopografic*, Editura Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, Iași, 1997, p. 130.

¹⁷ Eadem, *Neamul lui Nestor Ureche*, în “Anuarul Institutului de Istorie «A.D. Xenopol» Iași”, XXX, 1993, p. 653-654.

¹⁸ Posibilă eroare? În documentul în slavonă este redată forma Hățăban, dar în română apare ca Hațăban.

¹⁹ *Uricarul sau colecțiune de diferite acte care pot servi la istoria românilor*, volumul IX, editor Theodor Codrescu 1887, p. 137-138.

²⁰ *Documente*, II, editor Mihai Costăchescu, p. 226.

Romaniae Historica oferă și varianta Hățăganul²¹. Aceste îndreptări sau modificări ale textului au fost aduse de către editorii marilor colecții de documente, având la bază mențiuni mult mai târzii, toate datând din perioada de început a secolului XIX²².

Având în vedere toate aceste considerații, am concluzionat că privilegiul a fost falsificat parțial! Contextul în care plastografia s-a realizat poate fi plasată în primul sfert al secolului al XIX-lea, în contextul Marilor Procese ale Vrancei²³. Primul a izbucnit în 1801, după ce domnul Constantin Ipsilanti i-a dat ca danie marelui vistiernic Iordache Ruset-Roznovanu: „datu-i-am și l-am miluit cu tot locul ocolului Vrancei, de la ținutul Putnii, ce iaste cu sate pe dânsul, cari au rămas din vechile vremi dreaptă moșie domnească, nedată danie nimănui, precât se va alege hotarul în toate părțile”²⁴.

Cel de-al doilea proces a fost cel dintre neamul Bouroșesc și mănăstirea Mera. Cei dintâi au primit stăpâniri din timpul lui Dimitrie Cantemir, alcătuiind astfel, alături de alte sate, ocolul Vrancei. Cumpărăturile ulterioare ale stareților, precum și diferitele danii închinat necropolei lui Constantin Cantemir, au determinat o supra-punere a hotarului braniștii mănăstirii cu stăpânirile răzeșilor, generatoare de conflict între egumenul de la Mera și țărani. În cadrul celor două procese, țărani au adus ca argumente acte doveditoare, o parte veridice, dar unele îndoielnice, tratate cu suspiciune²⁵.

În mod concret, documentul a fost utilizat în cadrul judecății cu egumenul de la Mera, dar, sunt unele indicii că acesta s-ar fi aflat în posesia țăranilor anterior²⁶. Astfel, în vederea confirmării stăpânirii

---

²¹ DRH, A, I, nr. 256, p. 362-363, vezi descrierea arheografică.

²² *Documente*, II, editor Mihai Costăchescu p. 226-228.

²³ *Documente putnene*, editor Aurel Sava, p. 3.

²⁴ Cristina Guđin, *Un proces de succes. Răzeșii din Vrancea și confruntarea lor cu autoritățile pentru redobândirea proprietăților* în “Arhivele Olteniei - Serie nouă”, nr. 38, p. 44.

²⁵ Ionuț Iliescu, *Marile procese ale Vrancei*, în „Cronica Vrancei”, III, 2002, p. 39-50. A se vedea, de asemenea, studiul semnat de C. Constantinescu-Mircești și Ion Dragomirescu, *Marele proces al Vrancei*, în “Studii și articole de istorie”, nr. VII, 1965, p. 163-180.

²⁶ Aurel V. Sava afirmă că se păstra o tradiție care afirma că privilegiul ar fi fost cumpărat de la cineva din Roman, în timpul procesului cu Iordache Ruset-

lor, țăranii au recurs la falsuri, fie pregătite *ab initio*, fie documente originale, pe care le-au cumpărat și modificat²⁷. Menționarea în 1445 a unora dintre satele implicate în proces, Reghiu, Andreiașu, Căliman, indică o coincidență improbabilă.

„Este rupt și usat în mai multe locuri, ceea ce îngreuează transcrierea lui în câteva locuri, *mai ales pasagiul ce se reportă la numirea locului dăruit lui panu Urecli* [subl. A.V.]”²⁸, este ceea ce afirmă Melchisedec Ștefănescu, care, în acest posibil context, nu a putut identifica adăugirile ulterioare. Această afirmație, alături de găsirea unui alt act ce a fost foarte probabil utilizat în același context, mă determină să susțin că privilegiul a fost modificat și nu falsificat în întregime ca urmare a atenției sporite pe care o prezintă formularul documentar²⁹, a suportului (pergament), precum și a urmelor de la pecetea atârnată care mai puteau fi observate. Astfel, acesta nu oferă *autenticitate istorică*, deși oferă *autenticitate documentară* [subl. A. V.]³⁰.

Identificarea, în cadrul Direcției Județene Vrancea a Arhivelor Naționale³¹ a unui uric inedit, din timpul domniei lui Petru Rareș, mi-a întărit presupunerea. Scris pe pergament, cu pecete atârnată, aflat într-o stare precară de conservare, acesta menționează întărirea satului unde a fost Sine³². Așa cum indică descrierea arheografică din

---

Roznovanu, dar folosit tocmai în timpul procesului cu mănăstirea Mera cf. *Documente putnene*, I, editor Aurel V. Sava, p. 3.

²⁷ Ionuț Iliescu, *op. cit.*, p. 89.

²⁸ Melchisedec Ștefănescu, *op. cit.*, p. 101.

²⁹ Cu excepția mențiunii panului Urecli, în loc de Ureacle, așa cum acesta apare în toate celelalte documente. Posibil aici să fi fost o greșeală de citire a lui Melchisedec.

³⁰ Maria Magdalena Székely, *Omisiuni, falsificări și mistificări în izvoarele noastre medievale*, în *Zamferei Mihail : Omagiu*, Lia Brad Chisacof, Simona Nicolae, Cătălina Vătășescu, editura Scriptor, Mega, Cluj-Napoca, 2024, p. 821-838.

³¹ Direcția Județeană Vrancea a Arhivelor Naționale, Colecția de documente, Pachetul XXII, 1.

³² Sau Sineștii, menționat și într-un rezumat târziu al unui document datat 1 mai 1546, în *DIR, seria A, Moldova, veacul XVI, I*, volum întocmit de Ion Ionașcu, L. Lăzărescu-Ionescu, Barbu Cămpina Eugen Stănescu, David Prodan, Editura Academiei Republicii Populare Române, București, 1953, p. 487, nr. 440. Localizat lângă satul Salcia, județul Galați, între matca veche și cea nouă a Siretului, disputat între ținuturile Putna și Tecuci, cf. coord. Dragoș Moldovanu, *Tezaurul toponimic al României. Moldova. Volumul I. Repertoriul istoric al unităților administrativ teritoriale 1772-1998*. (se va cita în continuare *Tezaurul*) *Partea II. A. Unități simple*

catalog și cum se poate observa, documentul a suferit o modificare, realizată prin răzuirea pergamentului și prin adăugarea a două sate noi, din ținutul Putnei, parte a ocolului Vrancei, cu un duct specific sfârșitului de secol XVIII și începutul celui de-al XIX-lea. Huiupești³³ și Călimănești³⁴, așa cum apar în act, au fost implicate, de asemenea în proces*.

Prin urmare, înscrisul din 1445 ar intra, astfel, în categoria falsurilor diplomatice. Des întâlnite pe parcursul Evului Mediu și a epocii premoderne din spațiul românesc, acestea au fost adeseori folosite³⁵. Cu cazuri notorii, cum este cel al hotarului mănăstirii Bistrița³⁶, acestea nu conțin în a ne oferi cât mai multe detalii asupra vieții din trecut și a felului în care oamenii se raportau la valoarea juridică a documentelor. În ceea ce privește actul discutat, în lipsa originalului, nu doresc să mă aventurez în oferirea unei noi interpretări a localizării, dar sper că viitoare cercetări vor oferi o explicație pentru satele pierdute ale familiei Ureche³⁷.

(*Localități și moșii*). P- 30 decembrie. B. *Unități complexe*, Editura Academiei Române, București, 1992, p. 1067-1068.

³³ Parte din Jariștea, cf. coord. Dragoș Moldovanu, *Tezaurul Partea I. A. Unități simple (Localități și moșii)*. A-O, Editura Academiei Române, București, 1991, p. 554.

³⁴ *V. supra*.

* Țin să mulțumesc, pe această cale, domnului profesor Petronel Zahariuc, care mi-a facilitat descifrarea documentului în original, însoțit de notele arheografice, precum și o traducere a sa.

³⁵ A se vedea, de asemenea, și Maria Magdalena Székely, „Minciuni, amăgeli și gălcevi sau despre antimodele de comunicare în izvoarele românești premoderne”, în editori Maria Magdalena Székely și Nelu Zugravu, „Puterea cuvântului, a exemplului și a simbolului. Actele colocviului național din 29 octombrie 2015, Iași”, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Iași, 2016, p. 41-58.

³⁶ Maria Magdalena Székely, *Omisiuni, falsificări și mistificări*, p. 822-824.

³⁷ La baza acestui articol a stat, sub o formă ușor diferită, comunicarea intitulată „Noi interpretări cu privire la satele unor mari boieri din ținutul Putnei” susținută în cadrul Conferinței Naționale Philohistoriss, desfășurată în perioada 20-23 noiembrie 2025, la Cluj-Napoca.